

her i Galen, hvis Iogiste og klare Udvisninger jeg ellers plejer at glæde mig over, antør et Billede, som jeg vil nævne, og som rimeligvis endnu vil være i det høje Ting's Erindring. Det skulde afduliggøre Forholdet mellem Erhvervsformerne og deres Farlighed nu og tidligere i Industrien. Det var Billedet om Møsten, der sendte sin Karl til Byen ad den hurtigere, men farligere Vej over Møsen, medens Industrien nu bærer sig ad, som vedkommende Herremænd, der foresat at sende sin Karl ad den livsfarlige, men kortere Vej over Møsen, for at han kunde komme hurtigere til Byen end de andre. Saaledes skulde det nu gaa til paa Industriens Omraade, man havde forladt ældre Tidens trygge Arbejdsmaader og søgt gennem hurtigere Arbejdsmaader at komme til større Resultater. Af mange Grunde, som jeg ikke skal komme nærmere ind paa her, tror jeg ikke, at dette Billede er berettiget. Jeg tror ikke, at dette Billede paa nogen Maade betegner den Stilling, Industrien indtager, og jeg mener, at det saaledes ikke kan tjene til Motivering for en Betragtning af de hertil hørende Erhverv paa den Maade, og ganske sikkert gælder det slet ikke en stor Del af det Udvalgets Forslag opregnede Erhverv. Jeg skal saaledes nævne Husbygning, jeg tror ikke, at Husbygning er bleven farligere nu til Dags, end da Kristian den 4de byggede Rundetaarn, ja ikke en Gang siden man i Babylon arbejdede paa den bekendte Taarnbygning. Jeg ved ikke, hvad der nu skulde gøre Husbygningen farligere, end den var den Gang, og jeg ser ikke, at man nu i dette Fag gaar over Møsen for paa en nem Maade at komme til de Resultater, som man den Gang naaede til ad Røvevejen. Jeg synes derfor ikke, at dette Billede passer, der og heller ikke paa saadanne andre Arbejder som Møgelgravning, Brøndgravning o. s. v. Der er jo nævnt en Mængde saadanne Ting i Lovforslaget. Jeg tror ikke, at de Arbejder ere farligere i det 19de Aarhundrede end for mange Aar siden. — Men selv om man nu tager et Erhverv, der efter den almindelige Mening virkelig er blevet farligere, holder dette maake dog ikke Stik. Da vi netop tale om hurtig at tilbagelægge en Vej, kunne vi jo nævne Jærnbanerne som Eksempel. Hvis det nu virkelig er farligere at drive Jærnbaner end at løse paa Bøgne, kan man da sige, at det er Arbejdsgiverne, der

for deres Fordels Skyld have tilvejebragt denne Forandring? Med andre Ord, da det her i Landet jo i Reglet er Staten, som anlægger Jærnbanerne og altsaa er Arbejdsgiver, er det saa, naar Regeringen forelægger et Lovforslag om en ny Bane, den danske Stat, der snedig og lumsk i den Hensigt at tjene flere Benge vil anlægge Jærnbaner, hvor man ellers i Ro og Mag kunde rulle afsted med Diligencen? Det er der dog vist ingen, som vil sige. Nej, det er Besøftningen i vedkommende Gaard, der driver Spørgsmaalet om Jærnbanen frem, og det er for dens Skyld, at den hurtige Kørsel gennemføres. Og hvad der sker, hvis Staten anlægger Jærnbaner, vil vist ligeledes være Tilfældet, hvis de anlægges af private. Disse ville ganske vist ligesom Arbejderne søge Fordel af Anlægget, men hvad de tilstræbe, er ikke at faa det saa farligt som muligt for dem, ved at faa det saa fordelagtigt som muligt. Og det samme Natsspørgsmål, som gælder for Jærnbanerne, gælder i Almindelighed for Industriidrift. Hvis der drives Fabrikker, hvor der er Maskiner, som kunne være farlige, ligger det ikke i et Ønske fra Arbejdsgiverens Side om at kunne slippe nemmere fra det, ved at gøre Driften farlig. Hvad derimod tvinger ham frem, er det System, som er gennemført i sin Tid, og det snarere imod end efter Haandværkernes Ønske, det er det Konkurrence-system, hvis Grundtænkning er: Hver hytter sig selv, og Jantzen tager den sidste. Det er det, som ved sit Tryk driver den ene frem til at gøre større Ansættelser end de andre for at kunne eksistere, men det er ingenlunde Arbejdsgiveren, der nedrigt vil lade Arbejdet udføre paa den farligste Maade for at kunne tjene desto flere Benge derved. Men dertil kommer, at det i Virkeligheden er et stort Spørgsmaal, om de ansatte Erhverv med Rette kunne kaldes særlig farlige. Er saaledes Jærnbaneløbs virkelig farligere end Kørsel med Bøgne? Jeg maatte sige, jeg tvivler derom. Sagen er, at naar man vil danne sig en Mening om et saadant Ting, maatte man selvfølgelig paa begge Sider sammenlignelige Befordringen af det samme Antal Personer og den samme Mængde Gods. Nu foreligger der ikke, saa vidt jeg ved, de fornødne Tal til at belyse dette Spørgsmaal, men det skulde andre mig meget, hvis en Undersøgelse vilde vise, at der foresaldt flere Ulykkestilfælde gennem Jærnbanedrift i vore Dage ved Befordring af den samme Godsmængde og det samme Antal Personer end i Fortiden ved Befordring paa Bøgne og Hestetraft. Jeg tror, der foresaldt langt flere Ulykkestilfælde den Gang, og Bøgne